

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΣΑΔΟΒΑΣ

Κεφάλαιον ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Ἑρρίκου Σύβελ «Ἡ γένεσις τῆς Γερμανικῆς
Αὐτοκρατορίας» μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ

ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΤΗΣ ΣΑΞΩΝΙΑΣ ΜΑΪΝΙΓΓΕΝ

[Συνέχεια, ἴδε σελ. 82]

Διὰ τῶν συμβάντων τούτων ἡ θέσις τοῦ Βένεδεκ εἶχε γείνει ἀπελπιστική. Ἡ πρώτη εἰδησις ὅτι τὸ Χλόμ εἶχε πέσει εἰς τὰς χεῖρας τῶν Πρώσσω, ἐφάνη ἀπίστευτος εἰς αὐτόν, διότι κατὰ τὰς διαταγὰς του ἔπρεπε νὰ εὑρεθῇ ἐκεῖ μία ὀλόκληρος ταξιαρχία, ἡ δὲ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ χωρίου κατοφερέει νὰ καλυφθῇ ὑπὸ τοῦ—κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Μολλυνάρν — νικηφόρου 4ου Σώματος. Αὐτὸς οὗτος λοιπὸν μετέβη καλπάζων πρὸς τὸ χωρίον· σφοδρὰ καθ' ὁμάδας πρῶσσικὰ πυρὰ, διασκορπίζοντα ἐν ῥιπή ὀφθαλμοῦ τὸ ἐπιτελεῖόν του εἰς ὅλους τοὺς ἀνέμους, τὸν ἔπεισαν ἀρκοῦντως ταχέως περὶ τῆς ἀκριβείας τῆς εἰδήσεως. Ἀπόπειράι τινες, καταλάβη ὅπως πάλιν τὸ ὕψωμα διὰ τῶν πλησιεστέρων στρατευμάτων, ἀπέβησαν ἀκαρποί· ὁ ἐχθρὸς ἐξέτεινεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰς προόδους του· ἔφθασε τὸ ἄγγελμα ὅτι καὶ τὸ Πρόβλους ἀπωλέσθη· τότε ὁ ἀρχιστράτηγος κατέφυγεν εἰς τὸ τελευταῖον μέτρον, εἰς τὴν χορημοποίησιν τῆς μεγάλης ἐφεδρείας τοῦ στρατοῦ, βεβαίως οὐχὶ πλέον ἐπὶ σκοπῷ λαμπρᾶς, γενικῆς ἐπιθέσεως, ἀλλὰ χάριν ἀποσοβήσεως τοῦ ἐσχάτου ὀλέθρου τῶν στρατιῶν του. Ἐκ τοῦ 1ου Σώματος ἔστειλε τὴν ταξιαρχίαν Πίρετ, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Σαξῶνων ἐπανακτήσῃ τὸ Πρόβλους, ἔδωκε δὲ διαταγὴν εἰς τὸ ὑπὸ τὸν Βαρῶνα Ῥάμιγγεν 6 Σῶμα, μετὰ μίαν μὲν ταξιαρχίαν ν' ἀποσπάσῃ τὸ Ῥόσθεριτς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἐχθροῦ, μετὰ τῶν ἐπιλοιπίων δὲ τριῶν νὰ ἐφορμήσῃ κατ' εὐθείαν ἐπὶ τὸ Χλόμ καὶ νὰ τὸ καταλάβῃ δι' ἐφόδου.

Ἡ κίνησις αὕτη, ἂν ἤρχεται μίαν ὥραν πρότερον, θὰ ἠδύνατο νὰ διακινδυνεύσῃ σπουδαίως τὸν ἀγῶνα τῆς Πρωσσίας, διότι, ἔνεκα τῆς ἀκατακτάτου πρὸς τὰ πρόσω ὀθέσεως τῆς πρώτης μεραρχίας τῆς Βασ. Φρουρᾶς, αἱ δυνάμεις αὐτῆς εἶχον διασκορπισθῆ ἐπὶ μακρὰς γραμμῆς· ἐν μέρος δηλονότι εὕρισκετο εἰς τὸ Ῥόσθεριτς, ἡ δὲ πρωτοπορεία εἰς τὸ Λίπα καὶ κατὰ τὸ Λαγγενχόφ, ὥστε πρὸς ἄμυναν τοῦ Χλόμ ἀπέμειναν μόνον ὀλίγα τάγματα καὶ μερικαὶ πυροβολαρχίαι. Καὶ ἦσαν μὲν καθ' ὅδον ἐπικουραὶ ἐξ ὅλων τῶν διευθύνσεων, ἀλλ' εὕρισκοντο πανταχοῦ ἀκόμη εἰς ἀπόστασιν ἡμίσεως μιλίου, ἢ, ὡς μέρος τῆς δευτέρας μεραρχίας τῆς Φρουρᾶς, ἐμάχοντο μετὰ μίαν ταξιαρχίαν τοῦ 4ου Σώματος, ἧτις ἐκ παρεξηγήσεως εἶχε διαμεῖνει παρὰ τὸ Ἰσίστοβες. Φυσικῶ τῷ λόγῳ περιεκυκλώθη ταχέως καὶ μετὰ φρικτὰς μόνον ἀπωλείας κατώρθωσε ν' ἀποδράσῃ.

Εἰς μάτην ὅμως ὁ γενναῖος στρατηγὸς Χίλλερ φὸν Γαίρτριγγεν ἐπὶ τῇ θέα τῶν ἐκ νότου ἐπαπειλούντων αὐτὸν ὄγκων στρατοῦ ἔβλεπε πέριζ ζητῶν ὑποστήριξιν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος περιορίθη εἰς τὸ ἀκράδαντον θάρρος τῶν ἰδικῶν του στρατευμάτων, ὀλίγον δὲ καιρὸν μόνον πρὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐχθρικής προσβολῆς ἐφάνη ἡ ἐφεδρεία τοῦ πυροβολικοῦ τοῦ Σώματος τῆς Βασ. Φρουρᾶς καὶ ἤρξατο ἐξακουτίζουσα μετὰ καταστρεπτικῆς εὐστοχίας τὰς ὀβίδας τῆς εἰς τὰ πυκνὰ τάγματα τοῦ Ῥάμιγγεν, καίτοι πάσχουσα καὶ αὕτη τὰ πάνδεινα παρὰ τῶν πυρῶν 15 αὐστριακῶν πυροβολαρχιῶν.

Ὁ στρατηγὸς φὸν Ῥάμιγγεν εἶχεν ἀναμείνει τὴν προσταγὴν διὰ τὴν ἐφοδὸν μετ' ἐναγωνίου ἀνυπομονησίας, διότι ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῶν τελευταίων συμβάντων ἡ ἀθυμία τῶν στρατευμάτων του ἠύξανεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, ἔνεκα τῆς ἐν ἀπράξια στάσεώς των. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ Σώματος του ἔγεινε κατόπιν μετὰ μεγάλης ζωηρότητος· παύρυστα ὅμως κατεδείχθη ἡ ἔλλειψις τῆς ἐσωτερικῆς στερεότητος τοῦ τότε αὐστριακοῦ στρατοῦ. Οὐχὶ τρεῖς ταξιαρχίαι, ὅπως εἶχε διατάξῃ ὁ Βένεδεκ, ἀλλὰ μία μόνον ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Ῥοσεντσβάιχ διευθύνθη πρὸς ἄμεινον ἐπιθεσιν κατὰ τοῦ Χλόμ· αἱ δύο ἐπιλοιποὶ, πιθανῶς διότι ἐπυροβολήθησαν εἰς τὰ πλάγια ἐκ τοῦ Ῥόσθεριτς, ἐπέπεσαν μετὰ τῆς τετάρτης κατὰ τοῦ χωρίου τούτου, ὅπερ μετὰ πεισματώδη ἀντίστασιν ἐκουριεῖθη ὑπὸ τῶν τῶσον ὑπερόχων κατὰ τὴν ἀριθμὸν στρατευμάτων. Ἐν τῷ μεταξῷ ὁ Ῥοσεντσβάιχ ἀνέβη ὀρηκτικῶς τὸ ὕψωμα, ὑπέστη μὲν βαρεῖς ἀπωλείας, ἀλλ' ἔφθασε μέχρι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χλόμ καὶ ἤδη ἐπίστευεν ὁ Χίλλερ φὸν Γαίρτριγγεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ διατάξῃ τὴν ὑποχώρησιν· τότε ἐν τῇ τελευταίᾳ στιγμῇ ἐπήλθεν ἡ σωτηρία. Ὁ ταγματάρχης φὸν Σόμμερφελτ καὶ 1ου Σώματος ἀφίχθη ἐλαύνων ἀπὸ ῥιπῆρος καὶ ἀναγγέλλων, ὅτι ἡ πρωτοπορεία τοῦ Βονὺν προσεγγίζει εἰς τὸ Χλόμ. Τότε τὸ πρόσωπον τοῦ στρατηγοῦ ἐξήστραψεν ἐκ χαρᾶς. «Λοιπὸν, ἀνεφώνησε, τώρα θὰ γείνουν ὅλα καλά.» Μόλις εἶπε τοῦτο καὶ ἐκρῆξις αὐστριακῆς ὀβίδος τὸν ἐπληξεν εἰς τὸ στήθος, οὗτος δὲ, ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν βεβαίαν νίκην, ἀπέθανε τὸν ὠραιοῦτατον θάνατον ἥρωος, ἀφοῦ διὰ τῆς τολμηρᾶς προσελάσεώς του κατὰ τὸ Χλόμ διέπορξε μεγαλείτερον ἐτι ὑπὲρ τῆς πατρίδος του, ἢ ὅσον ἄλλοτε παρὰ τὸ Βατερλὼ ὁ ὠσαύτως ἥρωϊκὸς πατὴρ του διὰ

τῆς κυριεύσεως τοῦ Πλανχενόα (Planchenoit).

— Τέσσαρα καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐξ τάγματα ἐκ τῆς ἀνατολικῆς Πρωσσίας ἐρρίφθησαν νῦν κατὰ τοῦ μετώπου τοῦ Ρόσεντσβαίχ, ἐνῶ στρατεύματα τῆς Βασ. Φρουρᾶς, ἐκ τοῦ Λίπα προσδραμόντα, ἐπυροβόλουν εἰς τὴν μίαν πλευρὰν τῶν Αὐστριακῶν, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν ἡ μεραρχία τοῦ Τσάστρω ἔλαβε κατοχὴν τῶν ὄπισθεν τοῦ Νέ-διελιστ λόφων καὶ ἐξηκόντισεν ἐκεῖθεν τὸ πῦρ τῆς κατὰ τοῦ ἀντιπάλου. Ὁ Ρόσεντσβαίχ ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ κατεσυντρίφθη ὀλόκληρος ἡ ταξιαρχία του. Εἰς μάτην ὁ Ράμμιγγεν ἀπέσυρε τότε ἐκ τῶν καπνίζόντων λειψάνων τοῦ Ρόσβεριτς ὅ,τι ἀπέμεινεν ἔτι ἐτοιμοπόλεμον ἐκ τῶν πρῶν ἐκεῖ ταξιαρχιῶν του, ἵν' ἀνανεώσῃ τὴν ἐφοδον κατὰ τοῦ Χλόυμ· τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε τὸ αὐτό· κατεσπυσμένη προχώρησις μετ' ἀθε-βαίου ἤδη ἐμπιστοσύνης, εἶτα ἐχθρικὸν ταχὺ πῦρ ἐξ ὅλων τῶν διευθύνσεων καὶ μετ' οὐ πολὺ δρο-μαία φυγὴ καὶ ἐντελὴς διάλυσις τῶν πειθαρχικῶν δεσμῶν. Συγκεχυμένη μάζα ἀνθρώπων, ἥτις ἀπε-τέλει ποτὲ τὸ βον Σῶμα, ἀπεχώρει τρέχουσα ὀπί-σω πρὸς τὸ Καινιγκραϊτε, ἵνα σώσῃ τὴν ταλαί-πωρον ζωὴν ἐκ τῆς θανατηφόρου περισφιγέως. Ἐν τῇ στιγμῇ ταύτῃ ὁ διοικητὴς τοῦ 1ου αὐστρια-κοῦ Σώματος, Κόμης Γόντρεκουρ, ἐπίστευεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ τολμήσῃ τελευταίαν ἔτι προσπάθειαν. Μετὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Πίρετ εἶχε τέσσα-ρας εἰσέτι ταξιαρχίας, ὧν ὅμως τὸ θάρρος εἶχε κλονισθῆ πολὺ παρὰ τὸ Γιτσίν. Εἰς ταύτας συνηνώθη ἐξ ἰδίας προαιρέσεως ὡς πέμπτη ἡ ἐκ τοῦ Λαγγενχόρ ὑποχωροῦσα ταξιαρχία Κυέβελ τοῦ 1ου Σώματος, ὥστε εὐρέθησαν εἰς τὴν διά-θεσίν του 20,000 καὶ ἐπέκεινα ἀνδρῶν. Ἐν ἀκατανοήτῳ τυφλώσει ὠδήγησεν αὐτὰς ἐμπρὸς κατὰ τάγματα καὶ ἡμιτάγματα, εἰς τὰς πυκνὰς τάξεις τῶν ὁποίων ἀδύνατον ἦτο αἰ ἐχθρικαὶ σφαῖραι νὰ μὴ ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ των. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξῷ εἶχεν ἀφικθῆ καὶ τὸ πυροβολικὸν τοῦ 1ου πρωσικοῦ Σώματος καὶ τοποθετηθῆ ἐπὶ τοῦ ὑψώματος παραπλευρῶς τῶν πυροβολαρχιῶν τῆς Βασ. Φρουρᾶς· ἀποσπάσματα τῆς δευτέρας μεραρχίας τῆς ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν ἀριστεράν, 5—6 τάγματα τοῦ βου Σώματος εἰς τὴν δεξιάν πλευρὰν τῶν Αὐστριακῶν· οὗτοι δὲ ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τοιαύτης χαλάζης σφαιρῶν, ὥστε μετὰ πάλιν 20 λεπτῶν πάντες ὤρμησαν πρὸς τὰ ὀπίσω ἐν δρομαίᾳ φυγῇ. Ἀμέσως μετὰ ταῦτα οἱ Πρωσσοὶ ἐπανεκτήσαν καὶ τὸ Ρόσβεριτς. Ἐκ τῶν 20,000 ἀνδρῶν του ὁ Κόμης Γόντρεκουρ εἶχεν ἀπολέσει ἐντὸς τοῦ ὁλοθρίου τούτου τετάρτου τῆς ὥρας 279 ἀξιωματικούς, 10,000 ἀνδρῶν καὶ 23 τη-λεβόλα.

Οὐχὶ ἐπιτυχέστερον ἔληξεν ἡ προσβολὴ τῆς αὐστριακῆς ταξιαρχίας Πίρετ κατὰ τοῦ Πρόβλους, ἢ οἱ μὲν Σάξωνες ὑπεστήριξαν γενναίως, τὸ δὲ

δον αὐστριακὸν Σῶμα ἀσθενῶς μόνον. Τὸ χωρίον κατελήφθη ἐν πρώτῃ ἐφόδῳ, ἐγκατελείφθη ὅμως ἀμέσως πάλιν μετὰ φοικώδεις ἀπολείας, ἐνεκα τῶν πανταχόθεν προσορμώντων λόφων καὶ ἐσμῶν ἀκροβολιστῶν τῶν ταγμάτων τοῦ Ρήνου καὶ τῆς Γουεστφαλίας. Συγχρόνως καὶ ἡ 16η μεραρχία τοῦ Ἐτσελ διέβη τὴν παρὰ τὸ Νέγκαντς γέφυ-ραν καὶ ἐστάλη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ἐρβαρτ κατὰ τὸ Παρδουβίτς, ἵν' ἀποφράξῃ καὶ ἐνταῦθα τὴν τελευταίαν διέξοδον.

[Ἔπεται τὸ τέλος]

Ἡ βυθισμένη πόλις

Μέσα στῆς θάλασσας τὰ βάθν
εἶνε θαμμένη πολιτεία,
γερῆ, σὰν τὴ στιγμῇ ποῦ ἐχάθν
ἀπὸ μιὰν ἄγνωστην αἰτία.

Ὅταν τὸ κύμ' ἀπ' τὴ γαλιῖν
γίνεται διάφανο κρυστάλλι,
καθεὶς τὴν πόλι διακρίνει
στὴ σμαραγδένια του ἀγκάλῃ.

Ναοὶ καὶ πύργοι καὶ παλάτια
ὄλ' ἀπὸ μάρμαρο κτισμένα
φαίνοντ' ἐκεῖ κρυσταλλωμένα
κι' ὁ νοῦς θαμπώνει καὶ τὰ μάτια.

Καὶ σὰν ὄνειρου φαντασία
ἀκούει ὁ ναύτης ν' ἀνεβαίνει
ἀπὸ τὴν πόλι τὴ θαμμένη
οὐράνια κωδωνοκρουσία.

Μὰ ὅταν σκωθῆ τὸ κύμα
ὄρμητικὸ καὶ ἀφροσμένο,
στὸ σκοτεινὸ του κρούει μνημῆ
τὸν κόσμον αὐτὸ τὸν μαγεμένο.

Ἔτσι ἡ ἀγάπῃ μου ἐχάθν,
ἀχ, ἀπὸ μιὰ γνωστὴν αἰτία
μέσα στοῦ στήθους μου τὰ βάθν
σὰν τὴν πνιγμένη πολιτεία.

Καὶ σὰν μὲ δέσνει τροικυμία
δὲν φαίνεται γραμμὴ καμμία
ἀπ' τὴν εἰκόνα τὴν αἰώνια
στοῦ στήθους μου τὰ καταχθόνια.

Μὰ ταῖς στιγμαῖς ποῦ ἡ γαλιῖν
γλυκεῖα σ' ἐμένα κατεδαίνει
καὶ τὴν καρδιὰ τὴν παραγμένη
χαϊδεύει καὶ καταπραίνει.

Τότ' ἡ ἀγάπῃ μου ἡ θαμμένη
λάμπει στὸν νοῦν μου σὰν μαγεῖα
κι' ἀκούω μουσικίαν ἁγία
ποῦ στέλλουν χρόνοι εὐτυχιμένοι.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΥ